

Motion

1975/76: 1645

av herr Bohman m. fl.

med anledning av propositionen 1975/76: 88 om åtgärder inom skärgårdsområdena

Våra stora och skiftande skärgårdar är en oskattbar nationell tillgång. Genom den växande fritiden har medborgarnas möjligheter att komma i kontakt med naturen ökat. Skärgårdarna upplevs emellertid av många huvudsakligen som ett rekreativsmål. De glömmar därvid att skärgårdarna utgjort kulturlandskap och att det inte var länge sedan de sjöd av liv och rörelse året om och inte endast under några sommar-månader. Näringslivet blomstrade och befolkningstillväxten var positiv.

I dag är situationen annorlunda. Den bofasta befolkningen har minskat, och takten kommer att öka om inte åtgärder vidtages snarast. En av orsakerna är den pågående strukturomvandlingen inom näringslivet, som för skärgårdens del inneburit att dess traditionella näringar som sjöfart, jordbruk, fiske och jakt mist mycket av sin betydelse. En annan är rådande tillämpning av mark- och byggnadslagstiftning. Den har i hög grad ensidigt inriktats på att tillgodose det rörliga friluftslivets intressen. Skärgårdsborna upplever den nuvarande mark- och byggpolitiken som en inskränkning i deras äganderätt till jorden — oftast deras huvudsakliga tillgång. Detta sammantaget med en i dag sällsynt ogynn-sam befolkningsstruktur, innebär enligt vår uppfattning ett allvarligt hot mot skärgårdens framtid. Utan en bofast befolkning kan skärgården ej förbli en kulturbygd. Dessutom skulle skärgården också mista sitt värde även för dem som söker rekreation där. Naturens förslitning skulle öka, växt och djurlivet påverkas negativt. Förutsättningarna för att man skall kunna bibehålla en levande skärgård är beroende på utformningen och tillämpningen av gällande mark- och byggnadslagstiftning. Genom att för bebyggelsen väsentliga lagrum i gällande författningar är oklart formulerade och därför svårtillämpade, har utrymme skapats för en godtycklig praxis. Detta har medfört en utomordentligt långtgående låsning av bebyggelsen, baserad på en restriktiv grundsyn på de enskilda markägarnas rätt att förfoga över sin egendom. Det helt övervägande intresset från myndigheternas sida tycks vara att tillgodose det rörliga friluftslivets intresse på bekostnad av den bofasta befolkningen. I den avvägning mellan skilda intressen, som enligt vår mening utgör en nödvändig förutsättning för att bibehålla en levande skärgård, har den markägande befolkningens och det fasta friluftslivets intresse helt skjutits i bakgrunden.

Alltför många tycks fortfarande, trots alla påtagliga och negativa

konsekvenser av den hittillsvarande utvecklingen, leva i den föreställningen att skärgårdsområdena i första hand skall utnyttjas för tätortsbornas rekreation. Man betraktar skärgårdarna som ströv- och fritidsområden, jämförbara med vårt lands stora skogs- och fjällområden, och tycks inte vilja inse, att skärgårdens särart och möjligheter att fortleva i allra högsta grad är beroende av att de bebyggelse- och kulturtraditioner, som en gång gav skärgården dess prägel, i möjligaste mån kan fullföljas.

Det har i debatten gjorts gällande att en ökande fritidsbebyggelse skulle minska skärgårdens attraktivitet och förändra dess struktur. En fortsatt exploatering skulle, heter det, "spoliera" de värden skärgården representerar och göra den otillgänglig för det rörliga friluftslivet. Självfallet kan inte skärgården "exploateras" hur mycket som helst. Redan naturbetingelserna reser bestämda gränser häremot. Erfarenheterna visar emellertid att en till naturen väl anpassad bebyggelse är i mindre grad än det rörliga friluftslivet ägnad att störa naturens kretslopp och förutsättningar. Skärgårdsöarna förbuskas på några år, om de icke hävdas. Stränderna växer igen och det tidigare öppna skärgårdsskapskapet blir ett risigt skogslandskap. De för det rörliga friluftslivet mest lättillgängliga öarna slits snabbt ner. Djur- och fågellivet försvinner. Naturen "konsumeras". Å andra sidan har det visat sig att fågel- och djurlivet lätt anpassar sig till bebyggelse. Även på öar, där förhållandevis tät bebyggelse förekommer, häckar sjöfågel i nära anslutning till husen. Djur- och inte minst fågellivet tycks acceptera de boendes vanor, medan däremot de tillfälliga besökandenas ofta snabba genomfart i trånga leder och tillfälliga strandhugg är betydligt mer störande.

I en "bebyggd" skärgård kan vidare den skadegörelse- och inbrottsvåg som under de senaste åren dragit fram över vissa glesbebyggelseområden lättare hejdas. Dessutom skapas förutsättningar för en bevakning mot nedskräpning, tjuvfiske och tjuvskytte.

Skall skärgårdsskapskapet kunna bibehållas och den förstörelse som redan skett kunna avbrytas, måste en bättre intresseavvägning ske mellan fast bebyggelse och rörligt friluftsliv än den myndigheterna eftersträvat under senare år.

Vi moderater har under tiotalet år framhållit och upprepat krav på en ny skärgårdspolitik, bl. a. i motion till 1969 års riksdag:

Den nuvarande oklara situationen med rådande motsättningar mellan skärgårdsbefolkning och myndigheter motiverar att hela problematiken görs till föremål för en samlad bedömning som det bör ankomma på statsmakterna att verkställa. Syftet bör vara att utforma en enhetlig skärgårdspolitik.

I samband med länsplaneringsarbetet har behovet av en nationell skärgårdspolitik dokumenterats.

Den negativa utvecklingen av skärgården gjorde att stora förväntningar knöts till regeringens förslag. När nu propositionen till slut ligger på riksdagens bord kan konstateras att den knappast innehåller förslag som på ett mer avgörande sätt kommer att vända utvecklingen i positiv riktning.

En levande skärgård kräver enligt vår uppfattning att åtgärder måste vidtagas, vilka

för det första skapar reella förutsättningar för den bofasta befolkningen att kunna bo kvar,

för det andra stimulerar till inflyttning i området,

för det tredje gör det möjligt för tätortsbor att utnyttja skärgården för rekreation, oavsett om de har tillgång till fritidshus eller båt. Det har bl. a. framkommit att f. d. skärgårdsbor skulle vara hågade att flytta tillbaka bara sysselsättningsmöjligheter funnes.

Denna inriktning av skärgårdspolitiken behöver inte, som många tror, innebära en intressekollision, tvärtom. De olika sätt på vilka de rekreationssökande tätortsborna vill utnyttja skärgården, kan i många fall innebära ökade inkomstmöjligheter för den bofasta befolkningen.

Avgränsningen av skärgårdsområdet

I propositionen avgränsas skärgårdsområdet som "ö eller öar som har fast bosatt befolkning men saknar fast landförbindelse" (s. 14). Då färjeförbindelse jämföras med fast landförbindelse innebär detta att viktiga skärgårdsöar inte får del av de åtgärder som föreslås. Det gäller t. ex. Blidö och Ljusterö i Stockholms skärgård. I utredningen "En levande skärgård", som framlades av länsstyrelsen i Stockholms län 1974, angavs bl. a. Blidö och Ljusterö som "skärgårdssamhällen", som behövde särskilt stöd för att skärgården skulle kunna utvecklas. Dessa samhällen kan jämföras med de servicecentra i glesbygd som fanns i ett tidigare skede av regionalpolitiken. För att hela skärgården skall få stöd till utveckling är det nödvändigt att riksdagen klargör att med fast landförbindelse i detta sammanhang inte skall avses öar med färjeförbindelse.

Vidare skulle stora delar av bl. a. Östergötlands och Kalmar läns skärgårdar ställas utan stöd beroende på att de utgöres av fastland. Detta kan inte accepteras, och därför bör även de delar av den svenska landsbygden där kustförsamlingarna av tradition och med hänsyn till regional utveckling är att hänföra till skärgård innefattas i skärgårdsstödet.

Stöd till skärgårdsföretag

Regeringen föreslår att ett särskilt finansieringsstöd till skärgårdsföretag inrättas som ett komplement till de stödformer som redan finns. Detta skall kunna utgå som statlig kreditgaranti för lån och statsbidrag i

form av avskrivningslån. Stödet skall utgå till investeringar i byggnader och anläggningar samt för anskaffning av maskiner och andra inventarier. Även investeringar i objekt som är gemensamma för flera företag kan beröras. Däremot skulle stöd ej utgå för förvärv av mark eller annan fast egendom. Anskaffning av mark eller annan fast egendom är ofta av avgörande betydelse för den företagare som vill utöka sin verksamhet. Många gånger är fast egendom avgörande för möjligheten att få banklån. För företagare som vill nyetablera sig i skärgården är anskaffning av mark och fast egendom av avgörande betydelse. Vi föreslår därför att stöd till skärgårdsföretag även skall kunna utgå för anskaffning av mark och annan fast egendom.

Statsbidrag i form av avskrivningslån föreslås kunna utgå med högst 50 % av godkänd kostnad för investeringar i byggnader och anläggningar samt i sådana maskiner som utnyttjas i industriell eller motsvarande produktion. Bidraget föreslås maximerat till 75 000 kr. per skärgårdsföretag. Detta är otillfredsställande, eftersom det innebär att ett företag, som erhållit ett bidrag för en investering som visat sig lönsam, inte kan få något bidrag vid ett senare investeringstillfälle, trots att den senare investeringen kan ha mycket större betydelse för företagets framtid och sysselsättningen i området. Begränsningen bör därför endast gälla per investeringstillfälle.

Föredragande statsrådet gör undantag för uthyrningsstugor när det gäller sådant bidrag. Vi anser att detta klart strider mot de uttalanden som görs på s. 19 i propositionen angående rekreativlivet. Bl. a. understryks där "vikten av att varje möjlighet utnyttjas att i samband med rekreationsåtgärderna skapa sådana sysselsättningstillfällen som kan komma den i skärgården åretruntboende befolkningen till del". Vi stryker gärna under det uttalandet. I propositionen föreslås dock ingenting för att infria den målsättningen. Genom att undanta uthyrningsstugor från bidrag motverkas i stället den bofasta befolkningens intressen. Ett ökat antal uthyrningsstugor skulle öka rekreationsmöjligheterna i skärgården och samtidigt bidra till meningsfull sysselsättning för de åretruntboende. Genom de extrainkomster som därmed kan erhållas skulle skärgårdsbornas försörjningsmöjligheter förbättras. En sådan åtgärd skulle inte bara komma en liten grupp till del, eftersom åtskilliga skärgårdsboräger mark.

Skärgårdarna — likabehandlas med inre stödområdet

Skärgårdsområdena kan i många avseenden jämföras med det inre stödområdet. En stark befolkningsminskning har lett till en mycket skev åldersfördelning. Prognoserna förutser en fortsatt utflyttning från skärgårdarna, vilket kommer att accentuera detta förhållande. Näringsmässigt har specialiserade och konkurrenskraftiga företag inte vuxit fram i

skärgårdarna. Förhållandet har kortfattat beskrivits i propositionen. Regeringen förslag för att vrida utvecklingen åt rätt håll är mot den bakgrunden icke tillräckliga.

Föredragande statsrådet uttalar på s. 29 i propositionen att "de möjligheter som finns att med oförändrade stödområdesgränser ge regionalpolitiskt stöd inom skärgårdarna är enligt min mening tillräckliga". Vi delar inte den uppfattningen. För att stödja skärgårdarnas utveckling krävs en betydligt starkare viljeinriktning än den regeringen ger uttryck för. De möjligheter till lokaliseringssöd och därmed sysselsättningsstöd som ges i propositionen är inte tillräckliga. I våra mest betydelsefulla skärgårdsområden har hittills inte några lokaliseringsbidrag utgått. Uttalet är ingen garanti för att regeringen skall ändra inställning.

Vi föreslår därför att skärgårdarna behandlas som om de tillhörde inre stödområdet. En sådan åtgärd eliminerar svåra avvägningar om stödområdesgränser men möjliggör att en rad stödmöjligheter ställs till skärgårdsföretagens förfogande utan att regeringen behöver pröva varje enskilt fall. Det kommer att gälla sänkning av arbetsgivaravgiften, sysselsättningsstöd m. m. En sådan åtgärd kommer bl. a. att avsevärt förbättra det psykologiska klimatet för företagsamhet i skärgårdarna.

Stöd till båttrafik

Ett enigt trafikutskott uttalade redan 1973 (utlåtande 15) att det var angeläget att ett stöd liknande det för landsbygdstrafik utgick även för båttrafik. 1974 års riksdag återkom med samma krav. Förslaget innebär att staten bidrar med 35 % av årskostnaderna, begränsat till fyra dagliga dubbelturer per linje. Stödet skall även avse kompletterande trafik som efter förhandsbeställning utförs till och från öar som saknar reguljär båttrafik. Med båttrafik förstås trafik med båt inrättad för transport av passagerare eller av passagerare och gods. Genom detta statliga bidrag kan höga taxehöjningar undvikas och standardförbättringar erhållas.

Som ett extra stöd till skärgårdsindustrin bör emellertid även stöd kunna ges till båttrafik endast inrättad för transporter till och från skärgårdsföretag och yrkesfiskare. Detta gäller inte minst s. k. "rörliga färjor" som betjänar ett större skärgårdsområde utan att varje dag anlöpa på samma ställe. Ett sådant stöd skulle tillfredsställa ett stort behov bland skärgårdsbefolkningen. Bidrag till här nämnd trafik bör kunna utgå ur förslaget stöd till kompletterande trafik på 0,5 milj. kr.

Inom många skärgårdsområden utföres en betydande enskild passagerartrafik genom den bofasta befolkningens försorg. Härigenom kan de fritidsboende smidigt nå sina stugor samtidigt som den fasta befolkningen erhåller ett värdefullt tillskott i sin försörjning. Denna trafik bör uppmuntras, vilket skulle kunna ske genom lån till anskaffning och utrustning av båtar för sådan trafik.

En förutsättning för åretruntboende i skärgårdarna är att möjligheterna till vintertrafik säkras. Även denna fråga har förbisetts i propositionen. För att de trafikföretag som bedriver skärgårdstrafik även skall klara sina uppgifter krävs ökad isbrytarkapacitet i skärgårdarna. Detta är en nödvändighet för att säkra avsättningsmöjligheter hela året för det näringsliv som måste utvecklas. Staten bör gå in med stöd för att underlätta detta. Det kan t. ex. röra sig om någon form av anskaffningslån till mindre isbryartonnage. Riksdagen bör i skrivelse till regeringen kräva en utredning i detta syfte.

Lots- och fyrväsendet

Lots- och fyrväsendet har stor betydelse för målsättningen en levande skärgård. Det utgör ett viktigt led i övervakningen av, och beredskapen i, skärgårdsområdet.

Lotsväsendets betydelse för kommunikationerna i skärgården kan inte nog understrykas. Det gäller såväl säkerheten som möjligheterna till acceptabla vinterkommunikationer. Lots- och fyrväsendet ger även betydelsefulla bidrag till försvarsberedskapen. Då det gäller den allmänna sjösäkerhetstjänsten — inte minst under sommarhalvåret — spelar lots- och fyrpersonalen liksom tullverkets personal en stor roll.

Det i dag existerande lots- och fyrväsendet bidrar till skärgårdsbefolkningens försörjning. Skärgårdsbor sysselsättes dels direkt i organisationen, dels indirekt genom den service organisationen kräver. Beräkningar finns som visar att lots- och fyrväsendets närvaro är av stor betydelse för skatteunderlaget i skärgården. I exempelvis f. d. Blidö kommun i Stockholms län svarade organisationen för ca 15 % av det totala skatteunderlaget.

Det är därför att beklaga att propositionen inte på något sätt berör dessa frågor. Lotsorganisationsutredningen tog endast hänsyn till lönsamheten när det gällde lots- och fyrväsendets framtida organisation. Det är nödvändigt att man vid den framtida organisationen tar stor hänsyn till berörd personals stora betydelse för skärgårdsområdena liksom till sysselsättningsaspekterna. Riksdagen bör i ett uttalande erinra härom.

Mark- och byggfrågor

Det krav på planläggning som utgjort följden av den lagtillämpning som skett inom skärgårdsområdena har ofta lett till att bebyggelse i regel medgivits endast för sammanhängande, byliknande områden. Dessa har genom sin koncentration inte sällan kommit att bryta mot den traditionella skärgårdsbebyggelse, som tidigare utbildats. Genom de stränga plankraven och de anspråk på gemensamhetsanläggningar av

olika slag som måste tillgodoses för att bebyggelse över huvud taget skall få äga rum, har exploateringskostnaderna i regel blivit orimligt höga och möjliggjort för blott mycket välsituerade människor att förvärva skärgårdstomter. Den koncentration som detta slags nybebyggelse givit upphov till har vidare utsatt närliggande mark och öar och naturen i dess helhet för starkare förslitning än vad fallet skulle ha varit med glesare bebyggelse, där en stor del av fritidsverksamheten skulle ha kunnat tillgodoses på den egna tomten. Naturens kretslopp i anslutning till den koncentrerade bebyggelsen har ofta störts och miljön påverkats negativt.

Här dragna slutsatser, baserade på studier av den faktiska utveckling som skett under de senaste åren, pekar alltså otvetydigt i riktning mot behovet av en omläggning av den hittillsvarande byggnadspolitiken.

Det är för det första nödvändigt att bättre än hittills tillgodose det rörliga friluftslivets behov genom att skapa fasta replipunkter på olika platser i skärgårdarna, utformade med hänsyn till det rörliga friluftslivets krav på skyddade hamnar samt med erforderliga serviceanordningar av skilda slag. Kommunerna bör ha ett väsentligt ansvar för en sådan utveckling. Genom samarbete med båtsporsorganisationerna och andra liknande sammanslutningar skulle bevaknings- och servicepersonal kunna anställas. I partimotion föreslår vi moderater dessutom att kommuner med ett rikt båtliv, där service måste ges åt båtägare från många andra kommuner, skall kunna erhålla särskilt statsbidrag för utbyggnad av speciella gästhamnar. Genom dessa åtgärder skulle den nedskräpning och förslitning som eljest lätt följer med ett helt oreglerat utnyttjande av skärgården kunna förebyggas.

Det är för det andra ofrånkomligt att väsentligt mildra de hittillsvarande kraven på en detaljerad och därigenom dyrbar planering för att bebyggelse skall få komma till stånd inom skärgårdsområdena. Där bebyggelse utan olägenhet för naturen kan komma till stånd och där den dessutom erfordras för att ge skärgårdsborna bättre arbetsmöjligheter bör den på allt sätt underlättas. En mindre restriktiv och doktrinär byggnadspolitik skulle möjliggöra för skärgårdsborna att på tidigare bebodda eller utnyttjade ögrupper och i anslutning till naturliga skärgårdsbyar eller enstaka skärgårdshemman uppföra till miljön väl anpassade fritidshus. Med en sådan skärgårdspolitik skulle den fasta skärgårdsbefolkningen avsevärt bättre kunna utnyttja sin mark och beredas nya arbetstillfällen. Landskapsvården skulle underlättas och den pågående förbuskningsprocessen kunna hindras. Den skulle också vidga möjligheterna för storstadsborna att få kontakt med naturen och vidga förståelsen för miljön och årets växlingar samt människans roll i det naturliga kretsloppet. Det borde vara ett allmänt intresse att gynna — och inte som hittills motverka — tillkomsten av en till landskapet anpassad bebyggelse.

Föredragande statsrådets uttalande till förmån för ett förenklat planförfarande för åretruntbosättning är positivt. Enligt vår uppfattning bör även detta förfaringssätt kunna tillämpas när det gäller fritidsbebyggelse i områden som i regionplan eller annan översiktlig planering angetts för sådan bebyggelse.

Ett nytt inslag i planeringsbilden är den fysiska riksplaneringen. Genom uttalanden om att skärgårdarna till stora delar skall bevaras för det rörliga friluftslivet har möjligheterna att uppföra fritidshus ytterligare försvårats. Vad som är utomordentligt allvarligt är att den pågående riksplaneringen skulle kunna ges den tolkningen att redan fastställda planer skulle kunna ställas åt sidan och att kommunerna hindrades att förverkliga redan givna utfästelser till enskilda medborgare.

Härigenom skulle alltså tidigare gjord planering bli undanröjd. Den enskildes rätt skulle överträdas på ett allvarligt sätt. Vi anser att riksdagen skall uttala att utfästelser inte får leda till sådana konsekvenser.

Landskapsvårdande åtgärder i skärgårdarna

Propositionens kortfattade avsnitt om landskapsvårdande åtgärder (s. 19) innehåller inga förslag till åtgärder, detta trots att landskapsmiljön är av central betydelse. I skärgårdarna är denna fråga av största vikt. Den förda politiken som byggt på inrättande av naturreservat har i många fall inneburit en stark förslitning av naturen och dessutom lett till förbuskning av miljön. Förbuskningsprocessen måste stoppas för att skärgårdarnas egenart inte skall förloras.

En första åtgärd borde vara att sätta in ett särskilt jordbruksstöd i skärgården med hänvisning till de naturliga, landskapsvårdande insatser som ligger i ett riktigt bedrivet jordbruk. Detta skulle i kombination med ökade möjligheter att utnyttja anslaget för landskapsvårdande åtgärder i odlingsbygd kunna hindra förbuskning och därmed bidra till att bevara skärgårdarnas särart samtidigt som sysselsättningsåtgärder skapas.

Om samhället genom från allmän synpunkt nödvändiga planåtgärder hindrar en medborgare att utnyttja sin mark, är det ett självklart krav att han får ersättning för detta. Det kan inte vara rimligt att enskilda skall bära kostnaden för åtgärder som är tillkomna för hela samhällets bästa. Detta har vi konsekvent hävdat i samband med förändringar av marklagstiftningen. Vi finner särskild anledning att understryka denna ståndpunkt, eftersom inkomster av markägandet ofta är nödvändiga för skärgårdsbornas uppehälle. I samband med fastighetstaxeringen måste från samma utgångspunkt hänsyn tas till den värdeförsämring, som kan uppstå i samband med planläggningen.

Inrättande av naturreservat bör endast tillgripas när andra insatser inte räcker för att hindra att värdefulla markområden förstörs; detta

förutsätter givetvis att tillräckliga resurser ges för naturvårdande åtgärder. Det är då självklart att skälig ersättning skall ges markägarna utan större tidsutdräkt. Den mark som staten därmed tar ansvaret för skall också vårdas väl. Bäst sker detta genom att engagera skärgårdsbor mot ersättning, vilket i sin tur ger nya sysselsättningstillfällen.

Genom den s. k. allemansrätten har människorna länge haft möjligheten att uppleva naturen. Ökningen av det rörliga friluftslivet får dock inte innebära en förslitning som naturen inte själv kan läka. Människan har inte endast rätt till naturen utan även ansvar för att den bibehålls till kommande generationer. Allemansrätten innebär såväl rättigheter som skyldigheter. Brist på kunskaper och erfarenheter ligger ofta bakom när människor uppträder på ett sätt i naturen som leder till skador eller som stör djurlivet. Häckande sjöfågel störs exempelvis och jagas bort från sina reden under den mest känsliga tiden. Stadgade jakt- och fiskeperioder och andras fiskevatten respekteras inte. Fridlysta växter plockas. Eld görs upp med betydande brandrisker som följd. Avfall slängs vid stränderna eller bakom närmaste buske. Alltför många saknar kännedom om att allemansrätten är begränsad till åtgärder som inte stör hemfriden eller som inte åstadkommer skadegörelse. Vi har bl. a. mot denna bakgrund i partimotion föreslagit att allemansrättens innebörd preciseras i lagstiftningen.

Rätten till sjöfågelsjakt skall enligt beslut av riksdagen i höstas bli föremål för utredning. Frågan berörs således inte i propositionen. Vi vill dock redan nu uttala att vi förordar att begränsad senvinterjakt på vigg, ejder och storskrake skall återinföras. Jakten bör dock förläggas så tidigt som möjligt före häckningsperioden i respektive kustavsnitt och tillkomma den bofasta befolkningen samt vara till husbehov.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas

att riksdagen beslutar

1. vid definition av skärgårdsområden innefatta de delar av fastlandet där kustförsamlingarna av tradition, och med hänsyn till regional utveckling, är att hänföra till skärgård samt att färjeförbindelse ej skall räknas som fast landförbindelse,
2. att det föreslagna skärgårdsstödet skall kunna utgå till såväl anskaffning av mark och annan fast egendom som till investeringar i uthyrningsstugor,
3. att skärgårdsområdena skall behandlas som om de tillhörde inre stödområdet,
4. att hos regeringen anhålla om att frågan om särskilt anskaffningslån för mindre isbryartonnage och båtar för kompletterande skärgårdstrafik skall utredas,
5. att uttala att lots- och fyrväsendet skall vara organiserat även med hänsyn till dess betydelse för sysselsättningen i skärgården,

6. att förenklat planförfarande även skall kunna gälla fritidsbebyggelse,
7. att uttala att den pågående riksplaneringen inte får innebära att översiktsplaner och utfästelser till markägare frångås,
8. att särskilt stöd skall lämnas åt jordbrukare för bevarande av naturmiljön.

Stockholm den 27 januari 1976

GÖSTA BOHMAN (m)

ERIC KRÖNMARK (m)

ALLAN ÅKERLIND (m)

PER-OLOF STRINDBERG (m)

GUNNAR JOHANSSON (m)
i Vrångebäck

LARS SCHÖTT (m)

ALF WENNERFORS (m)

BERTIL H LIDGARD (m)

HANS NORDGREN (m)

PER PETERSSON (m)
i Gäddvik